

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Godkännande av vissa bestämmelser i det nordiska avtalet om samarbete i fråga om bekämpning av förorening av havet genom olja eller andra skadliga ämnen

1997-98

Nr 2

RP nr 1

SAMMANFATTNING

Republikens presidents förslag

Republikens president föreslår att lagtinget ger sitt bifall till att lagen om godkännande av vissa bestämmelser i det nordiska avtalet om samarbete i fråga om bekämpning av förorening av havet genom olja eller andra skadliga ämnen till de delar avtalet faller inom landskapets behörighet.

Utskottets förslag

Utskottet tillstyrker att lagtinget ger det begärda bifallet.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Det nordiska avtalet om samarbete i fråga om bekämpning av förorening av havet genom olja eller andra skadliga ämnen (det s.k. Köpenhamnsavtalet) ingicks i mars 1993 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Avtalet ersätter en tidigare motsvarande överenskommelse från 1971 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige. 1971 års överenskommelse förelades inte landstinget för bifall, beroende på att den sattes i kraft genom en förordning som enligt 1951 års självstyrelselag inte förutsatte landstingets bifall.

Det nya samnordiska avtalet syftar bl.a. till

- att gemensamt upprätthålla övervakning av vattenområdena
- skyldighet att rapportera om föroreningar av havet
- upprätthållande av beredskap för bekämpning av förorening av havet inkluderande skyldighet att lämna bistånd till annan part
- rätt att begära bistånd vid bekämpning av förorening av havet
- reglera kostnadsansvaret för lämnat bistånd.

Enligt landskapslagen om bekämpande av oljeskador (16/77) ansvarar landskapsstyrelsen eller person eller myndighet som landskapsstyrelsen utsett för ledningen och övervakningen av oljebekämpningsarbetet. Lagen tillämpas inom landskapet Åland med därtill hörande vattenområde. I och med att landskapet till denna del har behörighet och verksamhet inom oljeskadebekämpningen har landskapsstyrelsens representanter deltagit

i det nordiska samarbete som enligt 1971 års Köpenhamnsöverenskommelse bedrivits för att koordinera och utveckla samarbetet i branschen.

Landskapet och de åländska kommunerna förfogar över redskap och materiel för att delta i oljebekämpning inom landskapets gränser. Det konstateras dock samtidigt i regeringens proposition att landskapets resurser och beredskap inte är av den omfattningen att de motsvarar de krav det nya Köpenhamnsavtalet ställer. Eftersom det åländska och åboländska skärgårdsområdet i detta sammanhang utgör ett gemensamt riskområde har staten förlagt betydande oljebekämpningsresurser till detta område, vilket underlättar möjligheterna att bekämpa oljeskador också inom landskapets vattenområden.

Utskottet har inhämtat att miljöministeriet och landskapsstyrelsen har för avsikt att närmare diskutera och avtala om landskapets ansvar för oljeskyddsberedskapen inom landskapets gränser och hur landskapsstyrelsen och riksmyndigheterna kan samarbeta i fråga om planering, utrustning och övriga resurser med tanke på de krav det nya avtalet ställer.

Utskottet konstaterar att det nya Köpenhamnsavtalet avsevärt underlättar förfarandet då en part behöver bistånd av en annan part vid bekämpningen inom sitt vattenområde av föroreningar av havet genom olja eller andra ämnen. Den myndighet som ansvarar för bekämpningsåtgärderna skall direkt hos en annan parts behöriga myndighet vid behov kunna begära bistånd. Inom landskapets vattenområde är landskapsstyrelsen eller den av landskapsstyrelsen utsedda oljeskademyndigheten behörig myndighet. Landskapets geografiska situation och begränsade resurser gör det nödvändigt att om en större olycka inträffar här erhålla bistånd från annat håll, i främsta rummet från rikets och Sveriges oljeskyddsorganisationer. Vid utsläpp som äger rum i norra Östersjön eller Skärgårdshavets område blir det ofta fråga om ett gemensamt intresse för Åland, riket och Sverige att bekämpa utsläppen och minimera skadorna. Utskottet finner att ett viktigt syfte med det nya avtalet är att främja planeringen av regionalt samarbete i fråga om bekämpningsberedskapen, exempelvis i området kring Ålands hav.

Utskottet noterar att landskapsstyrelsen sedan länge aktivt tagit del i det nordiska oljebekämpningssamarbetet och även informerats om förberedelserna för det nu föreliggande avtalet. Enligt utskottets bedömning effektiveras och förenklas samarbetet mellan de åländska oljeskademyndigheterna och motsvarande myndigheter i den närmaste omgivningen ytterligare genom tillkomsten av det nya avtalet. Tillgången till omgivande regioners bekämpningsresurser underlättas. En följd av avtalet blir också att kontakterna och samarbetet mellan landskapets och rikets oljeskademyndigheter ytterligare koordineras. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet att lagtinget enligt 59 § 2 mom. självstyrelselagen ger sitt bifall till avtalet.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 10 november 1997 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Anders Englund och byråingenjören Göran Holmberg.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Wickström-Johansson, ledamöterna Sirén och Sjöblom samt ersättaren Häggblom.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget ger sitt bifall till att lagen träder i kraft i landskapet Åland till de delar avtalet faller inom landskapets behörighet, under förutsättning att riksdagen antar lagförslaget i oförändrad form.

Mariehamn den 20 november 1997

Ordförande

Lotta Wickström-Johansson

Sekreterare

Lars Ingmar Johansson